

# OEFA WASIP RURASQAN TARISQAN 2016-2021



PERÚ

Ministerio  
del Ambiente



Organismo  
de Evaluación  
y Fiscalización  
Ambiental



BICENTENARIO  
PERÚ 2021

# Paqarichiqkuna

## **Pusariqkuna**

Tessy Torres Sánchez - Presidenta  
César Paul Ortiz Jahn - Consejero  
John Iván Ortiz Sánchez - Consejero  
Fernando León Morales - Consejero  
Gloria Cadillo Ángeles - Consejera

## **Mast'arina kamayuqkuna**

Alta Dirección  
Oficina de Relaciones Institucionales y Atención a la  
Ciudadanía del OEFA

## **Qawapayaq**

Alta Dirección

## **Alliykachaqkuna**

Oficina de Relaciones Institucionales y Atención a la  
Ciudadanía del OEFA

## **Sinqinchaq llimpichaq ima**

Oficina de Relaciones Institucionales y Atención a la  
Ciudadanía del OEFA

## **Hullikuna rikchaykuna**

Archivo del OEFA

Ñawpaq kaq mast'ariy : setiembre 2021

Biblioteca Nacional del Perú wasiman payllasqap  
yupaynin: N.º 2021-xxxxx

# Índice

<b>RIQSICHIY</b>	5	<b>RUNAKUNA PUSARIY</b>	18
<b>PACHAMAMARAYKU KAMACHISQAKUNA HUNT'ACHINAPAQ OEFA WASI ALLINCHAY</b>	6	<ul style="list-style-type: none"><li>Pachamama-runakuna kay apaykachana</li><li>Llaqtacha q runa haywarina</li><li>OEFA kanchik</li></ul>	18 18 19
<ul style="list-style-type: none"><li>OEFAp Musuq ROF nisqan</li><li>Rurachkayta qawaspa apaykachay</li><li>OCDE nisqap yachapakuyin</li><li>Behaviorial Economics OEFA nisqa huñu</li></ul>	6 6 7 7	<b>RIQSİKUYKUNAMANTAWAN OEFAp WASINPA CERTIFICADO QUSQANKUNAMANTAWAN</b>	20
<b>PACHAMAMARAYKU TARIPAY ALLINTA RURANA</b>	8	<ul style="list-style-type: none"><li>CAD nisqap Llaqtacha qpaq Apaykachayninpi sumaq llamkana</li><li>Sumaq llamkariq sumaq haywariq riqsikuy</li></ul>	20 20
<ul style="list-style-type: none"><li>Pachamama chaninchay</li><li>Pachamama qawariy</li><li>Pachamamarayku taripana ruray</li><li>OEFAqa Sinefa nisqap pusariqninmi</li><li>Pachamamarayku taripana kusachay</li><li>Hamut'aspa ruraykuna kallpachay</li><li>Qullqimantawan Qullqi Churana Yuyasqamantawan</li></ul>	8 10 11 11 12 13 14		
<b>WASI KUSACHAYMANTAWAN OEFA-pi TIC NISQA KALLPACHAYMANTAWAN</b>	15		
<ul style="list-style-type: none"><li>Willakuyta yupachayninmantawan hukllachayninmantawan</li><li>Allpamanta willakuykuna hukllachakuy</li></ul>	15 16		



## RIQSICHIY

Kay 2016 watawanta 2021-kama wasipi llamkaypiqa, OEFA nisqa Pachamamamanta Chaninchaq hinallataq Taripaq Wasipiqqa llaqtachaq runakunaman pachamamarayku imaymana qawayniykuta llamkayniykuta allin sumaqta haywariyku. Chay llamkayniykuqa Pachamama sumaq qawanapaq sumaq chaninchanapaqmi, chhaynamanta pachamamata chhikimanpas llakimanpas mana chayachinapaq, sumaq kawsachinapaq, Sistema Nacional de Evaluación y Fiscalización Ambiental (Sinefa) nisqapi kaq-hina chaypi umalliq wasihina.

Chayta tarinapaqqa, ñawpaqqa OEFA wasiqa allin kallpachasqa karqan, ñanninmanhina rurayninmanhina kamachinakusqa yuyarispa, ruraykunata allinta apaykachaspa, utqayllata mañakuykunata haywarispa, lliwninman wasi kikinpiyas internetpiyas haywarispa. Chaypaqqa haywariq llamkaqkunaqa allin kusikusqam llamkanku, hinallataq sumaq sunquyuq runahinam paykunaga pachamamarayku llaqtachaqkunaraykuqa sumaqtapunim llamkallankutaq.

Chayqillqasqapiqa anchachaninchasqarurasqakunamanta apaykachaypahuch'uyllayachisqa qillqan. Hinallataq área áreamanta Reportes de Gestión temáticos nisqa willakuykunapas kallantaqmi, chaypi imataq rurana kachkan chaypas kachkallantaq.

**Tessy Torres Sánchez**

OEFA wasip umalliqnin

Pachamamamanta Chaninchaq hinallataq Taripaq Wasi (OEFA)

2016-2021

# PACHAMAMARAYKU KAMACHISQAKUNA HUNT'ACHINAPAQ OEFA WASI ALLINCHAY

## OEFAp Musuq ROF nisqan

DS N.º 13-2017-MINAM nisqa kamachisqamanhina wasinchikpa ñanninmanhina rurayninmanhinam, ROF nisqa Apaykachanapaq Ruray Hunt'anapaq OEFAp musuq Rimaynin chaskikun. Chay rimaykunaqa kay kaqkunam:

- Kimsa Pachamama qawariq pusaq wasim paqarichikun, OEFAp sullka wasikuna taripasqaninmanhina.
- Kay Dirección de Políticas y Estrategias en Fiscalización Ambiental (DPEF) nisqa pusariq wasim paqarichikun, kamachisqakunata ruranapaq, ñankunata ruranapaq, chhaynamanta Sistema Nacional de Evaluación y Fiscalización Ambiental (Sinefa) nisqata sumaq puririchinapaq, hinallataq lliw Perúpi pachamamarayku taripayta kallpachanapaq.

## Rurachkayta qawaspa apaykachay

### Allin rimanakuykuna paqarichiy

Chay 2016 watamantapacha, pachamamata

allin qawarinapaqqa, runa huñusqakunam paqarichikun. Chaykunamantari kay kaqkunam kallantaq:

- Coordinación de Sistematización, Estadísticas, y Optimización de Procesos (CSEP) nisqa.
- Coordinación del Sistema de Información Geográfica (CSIG) nisqa.
- Coordinación de Integridad, Responsabilidad, Ética y Anticorrupción (CIEA) nisqa.
- Coordinación de Investigación e Innovación para la Fiscalización Ambiental (Cinfa) nisqa.

Hinallataqmi, wak kaq runa huñusqakunapas llamk'ana wasikunapas allinchakullantaqmi llaqtachaqkunata utqayta sumaq kusa uyarinapaq. Chaykunari kay kaqkunam: Coordinación de Gestión Socioambiental (CGSA), Coordinación de Oficinas Desconcentradas y de Enlace (Codes), la Coordinación con las Fiscalías Especializadas en Materia Ambiental (Cofema), Servicio de



Información Nacional y Denuncias Ambientales (Sinada), wakkunawan.

## OCDE nisqap yachapakuynin

2018 watapi uktuwri killamanta 2020 watapi phiwiru killakama “Perúpi Pachamamarayku Chiqachay taripay hunt’anasqakuna” nisqa yachapakuymi apakurqan. Chay yachapakuyma Organización para la Cooperación y el Desarrollo Económicos (OCDE) nisqa wasip rurasqam karqan, OEFAp wasi kayninta, pachamama qawariyta allin chaninchanapaq, sumaq taripaymanta kunapayaysinapaq.

Hinaptin OEFAqa tiqsimuyupachapiqa OCDE nisqap ñawpaq chaninchasqallataq Estado Peruanop wasinhina, Guía de la OCDE nisqa kamachisqakunata qawariykunata hunt’anapaq pusariq qillqamanhina. Kunankamaqa kunapayaysiykunaqa **60%** hinam kallpachasqa kachkallantaq.

Chay k’uskisqaqa kaypim kachkan:

[www.oefa.gob.pe/publicaciones/cumplimiento-regulatorio-y-fiscalizaciones-en-el-sector-ambiental-de-peru-oecd-2020/](http://www.oefa.gob.pe/publicaciones/cumplimiento-regulatorio-y-fiscalizaciones-en-el-sector-ambiental-de-peru-oecd-2020/)

## Behavioral Economics OEFA nisqa huñu

Pachamamarayku kamachisqakunata allin sumaq hunt’achinapaqqa, Behavioral Economics – BE Oefa nisqa qutuchasqam paqarichikun. Chaypiri imaymanamanta Oefapi yachaqkunam llamkanku, behavioral economics – BE, economía



del comportamiento nisqa runap kawsayninpa kunapayayninta kallpachasqa hinallataq qatispa.

Chayri OEFAp wasi ukunpi hinallataq hawanpi rurakunan, pachamama qali kanapaq, pachamamarayku kamachisqakunata allinta hunt’anapaq costo-efectivo kanan nispa hamut’aspa.

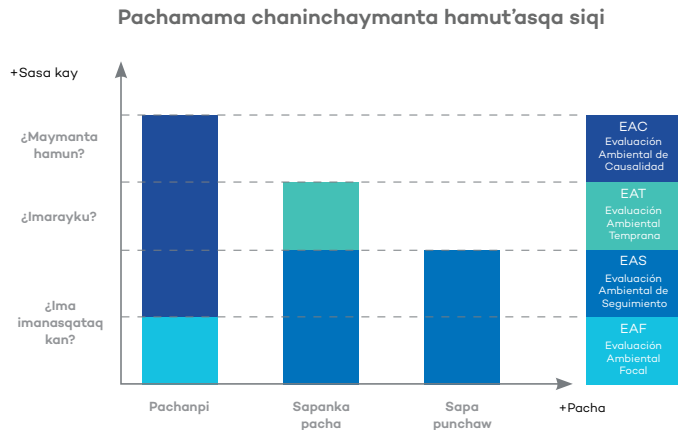
Kunan punchawkunakamaqa BE OEFAqa pichqa ruraykunata ruran. Chay ruraykunaqa kaypi kachkan: [www.oefa.gob.pe/be-oefa/](http://www.oefa.gob.pe/be-oefa/)

# PACHAMAMARAYKU TARIPAY ALLINTA RURANA

## Pachamama chaninchay

### Pachamama chaninchaymanta siqi

Wak ruraykunawan kuska Pachamamata allinta chaninchanapaqqa, kayqa kayhina siqimanhina ruranam:



### Kamariypaq rikuy: EAT, qawariy, qatiykachay

Kamariypaq rikuymanhina rurasqa pachamama chaninchayqa imaynataq kachkan pachamamaqa qullqirayku llamkayta manaraq qallarispá allin willakuyta yachanapaq, hinallataq pachamamapiqa imataq kachkan chayta tupunapaq rurasqam. Chayri sapa kuti rurasqam kanan. Kaypiqa khaynakunam tarikun:

- Evaluación Ambiental Temprana (EAT) nisqamanta **18** willakuymi rurakun, Perúpachapi **28** distritupi.
- **9** k'itipim wayrap allin kayninta tupukun. Chaypiri **702** runap wayramanta willakuynin chaskikullantaq.

### Enfoque responsivo nisqa: EAC nisqawan EAF nisqawan

Enfoque responsivo nisqamanhina rurasqa pachamama chaninchayqa maypitaq



qhillichayqa kan chayta yachanapaqmi. Chaypiqa kayhinakunam tarikun:

- Qhuya, energía, challway, industria llamkaypiqa **123** qillqasqa willakuymi Evaluación Ambiental de Causalidad (EAC) nisqamanta rurakun, chayri qawariyninmanhina chaninchayninmanhina rurasqam.
- **8** qillqasqa willakuymi Evaluación Ambiental Focal (EAF) kan.

### **Pachamama qhillichaymanta, maypitaq qhillichasqa chaymanta**

Pachamama chaninchayqa kamachisqamanhinam apakun, pachamama k'irichasqamanta hidrocarburospa qhillichasqa k'itikunamanta yachanapaq, kaynakunata ruraspa:

- Subsector hidrocarburos nisqapi **743** pachamama qhillichasqakunam tarikun.
- ISIM nisqa Pachamama k'irichasqakunamantaqa **123** chaninchaykunam rurakun. Chaypiri **26** Loreto yunka sach'a sach'a ayllukunam chaninchallankutaq.





## Pachamama qawariy

Pachamama qawariyqa pachamamarayku kamachisqa kusa hunt'anapaqmi, allin kunakuyta qusqa, allinta kamachisqamanta willakuspa.

### Kamachisqakuna hunt'anapaq ruraykuna

El OEFA desarrolla la supervisión ambiental en los sectores energía y minas, actividades productivas, e infraestructura y servicios. En dicho aspecto, destacan los siguientes logros:

- **116** hunt'anapaq kamachinakusqa actakuna.
- **1,717** pusariq qawariykuna.

- **432** resolucionkuna icha actas de medidas administrativas nisqakuna qillqakun. Chaypiqa **1,296** medidas nisqam kan. Chay yupasqamantaqa **84,6%** (1,097) ima qhillichay mana kananpaqqa qillqakun.

### Imaynamantapas pachamamaqa mana k'irichakuchkanman: kamachisqakunap imanaynin

*Ex post* nisqa qhipa chaninchay ruranapaqqa OEFAqa "pachamama qawariy pachapiqa kamachisqakuna hunt'achinapaq costo beneficio nisqa chaninchayta ruran" chakra ruranapi, electricidad, hirocarburos, industria kachinapi, challwa hap'in, qhilli puchuchinapi.

Tukuy rimaykunaqa chhaynata: kamachisqakuna hunt'achispa mana k'irichay kachispaqa **62,538,637 sulistam** OEFAqa chiqanta qullqita huñuchikun, chaymantaqa **3,957,388,497** sulismi mana chiqanmantaqa kachillantaq.

## Pachamamarayku taripana ruray

### Hayk'a multataq kan, hayk'a multataq payllakunña

Fiscalización nisqa taripana rurayqa imaymanamanta kamachisqakuna mana hunt'aykunamanta k'uskin, kamachisqakuna mana hunt'aqkunata, mana rimaykuna hunt'aqkunata huchanchanapaq, kaynakunata tarispa:

- **8,819** resolución directoral nisqakunam qillqakunhukkaqinstanciapiProcedimientos Administrativos Sancionadores (PAS) nisqa huchanchasqakuna taripanapaq.
- **5,044** allinchaq medidakunam rurakun, **2,429** expedientes de fiscalización.
- **86,373.48** UIT taripanapaq expedientekunamantaqa.

### Qayna watakunapi huchanchaykuna purichiy

Qayna watakunapi huchanchay kaqkuna utqayllatukukuchun nispam allin willakuykunata huqarisqamanhina.

## Iskay kaq instanciapi fallo nisqa huchanchayqa huk kaq instanciapi allin rurasqam ninmi

El Tribunal de Fiscalización Ambiental (TFA) nisqa Taripaypi Huchanchaq Wasiqa apelación nisqakunata allinchan chay huk kaq qillqasqa resolucionkuna huchanchaykunaqa mana allinchu niqkunapaqqa.

Kay ruraypiqa **2,374** apelacion nisqakunam musuqmanta qawakun. Chay huchanchasqakunaqa iskay kaq instanciapi kaqmi. Chaykunamantaqa **71.57%** (1,699) huchayuqpunim kachkan nisqaqa.

## OEFAqa Sinefa nisqap pusariqninmi

Sinefa nisqap pusariqninqa, OEFAqa kaynakunata tarin:

- EFAqa **1,637** pachamama qhillichayta tarin. Chay yupaymantaqa OEFAqa **40%** (657)-ta allinchan.
- EFA (CIPA-EFA) nisqap makinpi kaq Calculadora de Impacto de Problemas Ambientales nisqa kayna pachamamata imanaqmanta yupayta yachachin. Chayri kaypim kachkan: [www.oefa.gob.pe/observatorio-sinefa/](http://www.oefa.gob.pe/observatorio-sinefa/)

- Observatorio de Solución de Problemas Ambientales (OSPA) nisqa paqarichiy: [www.oefa.gob.pe/observatorio-sinefa/](http://www.oefa.gob.pe/observatorio-sinefa/)
- EFAP Planefa ninqanpa rimayninga hunt'akunmi. Kunanqa **46%**-mantaqa **76%**-ta chayan.
- **6,000** EFAPi haywarikuqm yachachikun. Chayri paykunappachamamataripaymanta **33%** allinta yachanankupaqmi.
- Gobierno regional wasitam yanapan Reglamento de Evaluación, Supervisión y Fiscalización nisqa ñanchaq kamachisqa qillqanapaq chaskinapaq. Kunan punchawkamaqa **19** gobierno regional wasikunam chay kamachisqakunata ña qillqanña.
- Pachamamarayku lliw denunciamantaqa **91%** haywarikun, 2009-manta 2016-kama denunciakunaqa kikinta haywarisqam kallarqantaq.
- “Denunciaykimanta tapurikuy” nisqam kallpachakun ([www.oefa.gob.pe/sinada/](http://www.oefa.gob.pe/sinada/)). Chayri EFA nisqakunamanqa OEFAp willakuy mañakuyninta riqsichin chiqaq pachanpi, imaynapi kachkan nispa.
- Ñawpaqqa haywariyqa **50** llamkay punchawmantam rurakurqan. Kunanqa ña **12** punchawllamantam rurakunña.

- Pachamamamanta Portal Interactivo para las Fiscalías Especializadas (FEMA) nisqam paqarichikun. Chayta riqsinapaqqa kayman yaykuy: [www.oefa.gob.pe/cofema/](http://www.oefa.gob.pe/cofema/)

## Pachamamarayku taripana kusachay

### OEFAp kamachisqa qusqanmantawan llaqtachaqqunamantawan

Kay wasiqa kamachisqa hurquq-hinaqa kaykunata tarin:

- Reglamento de Supervisión nisqa Ñanchaq Kamachisqaqa hukllañam. Ñawpaq pachaqa tawam karqan. Kunanqa hukllachasqañam.
- Taripaypas huchanchaypas huk Reglamento del Procedimiento Administrativo Sancionador nisqa ñanchaq kamachisqallamanhinam rurakunña. Ñawpaq pachaqa suqtam karqan.
- *Ex post* nisqa Kimsa chaninchaymi rurakun, kamachisqakunaqa hunt'akuchkanmi ninapaq. Iskayraqmi musuqmanta rikusqa kachkan. Huk chaninchaymi kunanlla rurakuchkallantaq.
- Lliwpachamantaqa **100%** ruranakunam kamachisqamanhina chiqaqchasqaña: chaninchaypi, qawariypi, taripaypi ima.

¿Ima kamachisqapitaq OEFAqa hinam icha mana hinam nin?

OEFAqa **428** kamachiq musisqapim kayqa hinam icha mana hinam nin. Chaymantaqa **4,312** rimaykunatam nillantaq.

## Hamut'aspa ruraykuna kallpachay

### Pachamamarayku taripanapaq k'uskiy

Hamut'aspa ruraykuna kallpachaymanhinaqa, OEFAqa Coordinación de Investigación e Innovación para la Fiscalización Ambiental (CINFA) nisqamanhinaqa kayhinakunata tarin:

- “Agenda de Investigación para la Fiscalización Ambiental” nisqa rurarqun. Chayri **17** qillqa siqiyuq hinallataq **70** k'uskiypaq hamut'ayniyuqmi.
- K'uskiy yachapakuq allin qillqaq runakunata kallpachan. Chaypiqa **17** K'uskinapaq yuyasqam kanña, “Agenda de Investigación en Fiscalización Ambiental” nisqa qanchis yuyaymanhina, hinallataq pichqa riqsichiq qillqasqamanhina.
- **12** panel nisqam rurakun. Chaypiqa chaninchaymanta qawariymanta taripaymanta ima willakuykunata, ejecutivo pisiyasqa qillqasqakunata, k'uskiy qillqasqakunata rimanakunku.



### Pachamamarayku Taripaymanta Yachaywasi (AFA)

Academia de Fiscalización Ambiental (AFA) tiene nisqa Pachamamarayku Taripaymanta Yachaywasiqa yachayniyuq runakunata pachamama kamayuqkunata yacharquchinapaqmi, hinamanta pachamamarayku allinta taripanankupaq. Chay yachaywasiwanqa kaykunam tarikun:



- **325** yacharquchiymi rurakun, **6,213** hora llamk'aspa, hinallataq **12,890** capacitación nisqata ruraspa.
- Curso de Extensión Universitaria (CEU) nisqa yachapakuymi paqarichikun. 2020-pi 2021-pi **143** ciencia, derecho, economía yaqa tukuq yachapakuymi yachakunku. OEFAmanqa practicantehinaqa **24%**-m CEU-manta llusqikunaqa chayanku

## **Qullqimantawan Yuyasqamantawan**      **Qullqi**      **Churana**

### **Hayk'a qullqitaq llamkasqaqa**

OEFApiqa Qullqiaq allin kusam yuyasqamanhina apaykachakun, Plan Estratégico Institucional (PEI), Plan Operativo Institucional (POI) nisqakumanhina. Chay apaykachaypiqa kaykunam tarikun:

- PEI 2019-2024 nisqam qillqarqkun. Chaypim Objetivos Estratégicos, Objetivos Específicos nisqakunaqa, OEFAp ñanninmanhina rurayninmanhina.
- POI nisqaqa allinmi apaykachakun. Sapa áreamanhina qillqasqam, SIGA - OEFA aplicativomanhina. Chaypiqa yuyasqakunapas ruraykunapas llamkaykunapas kan. Chayri OEFAp paqtay rimayninpa riqsisqanmi.

- Huk watapiqa **90%** qullqim allin llamkarichisqaqa.

### **Qullqi llamkachinapaq yuyasqakuna**

OEFAqa lliwpaq nispa nisqa qullqitaqa llamkachin imaymana llamkanakuna ruraspa, kikin qullqinwanpas wak wasikunap qullqinwanpas. Kaykaq llamkana yuyasqakunam kallpachakun:

- **10** lliwpaq llamkaymi rurakun. Chunkamantaqa huk llamkaymi tukukunña, pusaqtaqmi rurakuchkallantaq, hinallataq hukwanpas rurakuchkallanqataqmi.
- Banco Mundial Qullqi Mayt'iri Bancuwan yanapanakuspam **1** proyecto nisqa llamkana yuyasqaqa rurakun muestra rikuna chaninchana huk laboratorio pirqachanapaq.

# WASI KUSACHAYMANTAWAN OEFA-PI TIC NISQA KALLPACHAYMANTAWAN

## Willakuypa hukllachayninmantawan yupachayninmantawan

Apaykachay qallariniyapiqa, OEFAqa sapa punchaw pachamamarayku taripanapaqqa willakuy apaykachaytapas hukllachaytapas k'uskiytapas manam ruraraqanchu. Chayraykum DPEF chawpipi Coordinación de Sistematización, Estadística y Optimización de Procesos (CSEP) nisqa Rimanakuy paqarichikun.

### Pachamamarayku taripanapaq willakuy hukllachana

Willakuy hukllachayqa pachamamarayku taripaymanta hamuq willakuy kusa kananpaq pachanpi kananpaq chiqan kanakanpaq allin wakikuqmi. Hinamantam allin chiqa willakuyta chaskillachwantaq. Kay kaqmi tarisqakunaqa:

- **85** hukllachasqa willakuyniyuq yachanakuna.
- Imaymanamanta rimasqa willakuykunap allin kayninmi rikukun, pantaykuna hapinapaq chaymanta allinchanapaq chiqanchanapaq.

- “Información Aplicada a la Fiscalización Ambiental (INAF)” nisqa plataformam rurakun.

## Yupachayqa pachamamarayku taripanap rikuyinmi

Tarisqamanhina imapas apaykachaypiqa OEFAqa yachanakunata k'uskin. Chayqa allin wakikuqmi. Chayqa wakichinakunap, ruranakunap, rurukunap rikuyininta qatinapaq qawanapaqmi. Chaypiqa rurasqakunapas tarisqakunapas chaninchakullantaq. Kaypiqa kay kaqkunam rurakun:

- Planefa nisqap tarisqankuna sapa killa rikuna.
- *OEFA en cifras* nisqa sapa kimsa killa yupachay rurana. Chayqa OEFAp página web-ninpin.
- Internetpiqa Política de Gobierno Abierto nisqamanhinam Portal de Datos Abiertos chayqa kallpachakun.





## Allpamanta willakuykuna hukllachakuy

OEFAqa Coordinación del Sistema de Información Geográfica (CSIG) nisqayaqmi, allpakunamanta maypitaq chayta yachanapaq, chay allpamanta willakuykuna apaykachanapaq hukllachanapaq. Hinamanta pachamamarayku taripanakunaqa imapas rurakunman.

### **Pachamamarayku Taripanapaq Portal Interactivo nisqa**

El Portal Interactivo de Fiscalización Ambiental (PIFA) nisqaqa 2018 watapi paqarichisqam, pachamamarayku taripanakunamanta imaynataq kachkan pachamamaqa

chaykunamanta haywarisqa runakunap internepi yachananpaq.

Kunan punchaqkamaqa, PIFA nisqamanqa yaqa **229,799** runakunam yaykullankutaq: <https://publico.oefa.gob.pe/Portalpifa/>

### **Willakuypaq tecnologiámantaqa tecnología kusachaymantawan**

Willakuypaq tecnologiawan tecnología kusachaywan kallpachanaqa kay apaykachaypaqa kayninmi. Chaywan OEFAqa allinllatam puririchkallantaq pachamamarayku taripaypiqa. Haywarisqa runakunatapam allintam uyarillantaq. Kay kaqkunam tarisqakunaqa:



- Interpiqa imaymanakunata ruran, Plan de Gobierno Digital (PGD) nisqapim chayqa, Comité de Gobierno Digital nisqatapas kallpachallantaqmi.
- **51 data sets**, nisqakunata ruran. Chaykunari Portal de Datos Abiertos nisqapim
- Kunanqa web nisqaqa Estado Peruanop web oficial nisqanpiñam: [gob.pe](http://gob.pe)
- Kay Mesa de Partes Virtual nisqapas rurakullantaqmi:  
<https://sistemas.oefa.gob.pe/mpv/>
- Kay Plataforma de Interoperabilidad del Estado nisqapas Sistema Nacional de Gestión Ambiental (SNGA) nisqapi kaq wasikunawanmi llamkan puranmanta yanapanakunapaq.
- Automatización robótica (RPA) nisqapas rurakuchkallantaq allin llamkanapaqqa.

# RUNAKUNA PUSARIY

## Pachamama-runakuna kay apaykachana

OEFAqa Coordinación de Gestión Socioambiental (CGSA) nisqantam apan imaymana rimanakuypi runakunata pusarintaq yanapallantaq, runakunapwan ayllukunapwan mañakuyninta uyarispa. Chay ayllukunaqa llamkana qayllapim kan. Hinaptinmi kay kaqkunam tarikullantaq:

- Mapa de Situación Socioambiental nisqam paqarichikun:  
<https://publico.oefa.gob.pe/Portalpifa/conflictosSocioambientales.do>
- **17** infografiakunam pachamamarayku akllasqa runap ch'aqwanmanta rurakun.
- **172** yanapaysiyimi rurakun chaninchanapaq qawarinapaq, hinallataq Estado wasikunamanpas yanapakullantaq.
- **794**runa huñunakuypim llamkakun rimanakuspa.
- **335** yuyasqa rimayman chayakun pachamama runakuna apaykachaypiqa. Lliw rimaykunamantaqa kunan punchawkamaqa, **89.5%**-m hunt'akun.



- **439** OEFAwan runakunawan akllasqa rimasqamanta demandam riqsikun.
- **733** akllasqa rimanakuypi kaqkunam riqsikun. OEFAqa chaypim kachkallantaq.
- **274** Pachamamarayku ch'aqwaypi kaq sapachasqa taripayhinam riqsikun.

## Llaqtachaqa runa haywarina

El OEFA imaymanayuqmi runata uyarinapaqqa, hinamanta pachamamarayku taripanamanta runaman yachachinapaq, tapunatapaspas uyarinapaq. Kay kaqkunam kaypiqa tarikullantaq:

- **33,943** Ilaqtachaqa tapuyninmi uyarikun. **92%** tapurikuqkunam “haywarisqaqa allinmi kachkan” nispa ninku.
- **9,721** willakuyta quriway niq mañakusqam haywarikun. **79%** mañakuqkunam “haywarisqaqa allinmi kachkan” nispa ninku

## OEFA kanchik

OEFAp imaymana yuyasqanmanta imaymana rurasqanmanta wak runakunaman hinallataq wasi ukupi llamkaq runakuman riqsichinapaqqa, OEFA wasiqa “OEFA kanchik” nisqa paqarirquchin. Chaypim haywariqkunap imaymana llamkayninkunamanta riqsichin. Chay wakichiyqa 2018-pi 2019-pi 2020-pi ima apakurqan. Chaypiqa yaqa **1,000** OEFApi llamkaqkuna, hinallataq **230** wak runakunawan kachkarqanku.



# RIQSIKUYKUNAMANTAWAN OEFAP WASINPA CERTIFICADO QUSQANKUNAMANTAWAN

## CAD nisqap Llaqtachaqaq Apaykachayninpi sumaq llamkana

2017watamantamOEFAqa imaymanaruranakunata Llaqtachaqaq Apaykachaynin nisqa rimanakuypi riqsichin, Perúpi haywarinakuna pachamamarayku taripanakuna kusachanapaq. Chay rimanakuyqa chhayna nisqa ONG-p wakichisqam karqan: Ciudadanos al Día (CAD) nisqa Sapa Punchaw Qawariq Llaqtachaqkuna. Chaypiqa chhayna rurasqakunam tarikun:

- **37** certificado qusqa ruraykuna, Llaqtachaqaq Apaykachaypiqa sumaqtam llamkan nispa.
- **14** tukuyman chayaq ruranakuna.
- **4** atipaq ruranakuna.
- **1** yupaychasqa ruranakuna.

## Sumaq llamkariq sumaq haywariq riqsikuy

OEFApiqa sumaq llamkaqpas sumaq haywariqpas allin wakikuy runakunam. Paykunam wasinchikta ñawpaqman tanqanku. OEFAqa allin kusa llamkaq runakunayuyqmi. Paykunam rimasqa

yuyasqakunatapaq  
hunt'achinku.

hamutasqakunatapas

## Allin sunquwan llamkana

- Apaykachayta tukuchispaqa **95%** OEFAp llamkaqkunam “kay wasipi llamkanaqa allin kunam sunquypaqa” nispa ninku, metodología Gestalt nisqamanhina chaninchanapiqa.

Hinallataqmi 88% haywariqkunam “kay OEFA wasipi llamkanaqa allin kunam sunquypaqa” nispa ninku. Chayraykum **Great Place To Work** nisqap rimayninmanhinaqa allin riqsisqaqa tiqsimuyupachapi, llamkaqkunap sunqunpi kasqamanta.

## Qarippas warmippas kaynin kuskachay

- Empresa Presente nisqap certificado qusqam. Chaywasiaqa empresakunap Estado wasikunap imaymana kawsaykunata riqsisqanmanta riqsikullanta.
- Pride Connection nisqapi kachkanchik. Chay wasiaqa LGTBIQ+ nisqapi kaq runakunaqa llamkanamanpas rimanakuymanpas





waqyasqa kanan niq empresakunam hinataq Estado wasikunam.

- 2019 watapiqa ñawpaq atipaqmi, 2020 watapiqa iskay kaq atipaqmi Ranking PAR-manhinaqa.
- Red de Empresas y Discapacidad (RED) nisqap chawpinpi kanchik discapacidaniyuq runakunata sumaq llamkanamanpas rimanakuymampas waqyanapaq.

### **Pachamamarayku allin llamkay**

2018 watapiqa Comité de Ecoeficiencia nisqa pachamamarayku allin llamkaymi paqarichikun Política de Ecoeficiencia nisqa kallpachanapaq. Chayraykum OEFAqa Minam wasipi ñawpaq wasihina qillqasqam 2018, 2019pi huella de carbono nisqa tantiyaqanmanta. Chayraykuri

atipaq-hinaqa ñawpaq quyllurmi Sistema de Reconocimiento de Huella de Carbono Perú nisqamanta chaskikun.

### **Certificación chaskisqanmantawan ISOS nisqamantawan**

OEFA llamkaypiqa kay kaq certificación nisqakunata ISOS nisqatam chaskikun:

- Certificación ISO 37001:2017. Sistema de Gestión Antisoborno al proceso “Supervisión ambiental” y al procedimiento “Contratación de bienes y servicios por adjudicación sin procedimiento” del proceso “Administración y finanzas” nisqata chaskikun.
- Certificación ISO 9001:2015. Sistema de Gestión de la Calidad al proceso “Supervisión ambiental” nisqatapas chaskikun.



Organismo  
de Evaluación  
y Fiscalización  
Ambiental



Av. Faustino Sánchez Carrión 603, 607 y 615  
Jesús María, Lima - Perú

Kay telefonupi waqyamuwachik:  
204-9900 / 204-9278 / 204-9279 / 204-9975  
Mana qullqipaq telefono: 0800 100 58  
Sitio web nisqa: [www.gob.pe/oefa](http://www.gob.pe/oefa)

Servicio de Información y Atención a la  
Ciudadanía - SIAC  
Correo: [consultas@oefa.gob.pe](mailto:consultas@oefa.gob.pe)

Servicio de Información Nacional y Denuncias  
Ambientales -Sinada  
Correo: [denuncias@oefa.gob.pe](mailto:denuncias@oefa.gob.pe)